

דַּרְשַׁתִּי קַרְבַּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • השיעור נמסר בבית הכנסת פרי מגדים, צפת ת"ו • במוצ"ש פרשת וישלח, תשפ"ו

ראיית העתיד של הדברים הקטנים

"ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר".
דורשים חז"ל: "ויותר יעקב לבדו" – הלך להביא את הפכים הקטנים. באמצע המלחמה, באמצע אזעקות, הלך להביא את הפכים הקטנים.
דורשים חז"ל: מכאן שצדיקים חביב עליהם ממונם יותר מגופם.
רבי יעקב, אתה מוכן שאני אגיד את זה עליך? משהו פה מוכן שאני אגיד את זה עליו? תשמע, הבן אדם הזה מעדיף את הכסף יותר מעצמו. הוא מת על הכסף. אם תשאל אותו "מה אתה מעדיף, את עצמך או את הכסף?" יגיד "את הכסף".
מה.. יכול להיות? שחז"ל ככה אומרים, לא עלי ולא עליך, על יעקב אבינו. מכאן שצדיקים חביב עליהם ממונם יותר מגופם.

לא יכול להיות. אפילו על אנשים פשוטים לא נעים להגיד את זה. על יעקב אבינו, על הצדיקים, אפשר להגיד דבר כזה? לא שייך, לא שייך בכלל. קושיה נוראה.
את הקושיה הזאת הקשנו כמה פעמים. התירוץ אותו תירוץ, רק יש כמה סיפורים חדשים, זהו, זה כל ההבדל.

ההבדל בינינו לבין הצדיקים: הצדיקים רואים גם את המשך החיים. אנחנו רואים רק את מה שלפנינו, אנחנו רואים רק את היום, אולי את המחר. אבל האם אני רואה מה יהיה בעוד 100 שנה? עוד 1000 שנים? לא. אנחנו לא רואים את זה. הצדיקים רואים שנים על גבי שנים קדימה.

פירוש הש"ך על התורה

את הקושיה שהקשיתי לכם מקשה אותה הש"ך על התורה. הש"ך על התורה זה הרב מרדכי הכהן, מתלמידי האר"י ז"ל, לפני 450-400 שנה משהו כזה. זה הש"ך על התורה. הוא מקשה את הקושיה שהקשיתי לכם, הוא מתרץ ככה. תשמעו מה זה, זה נורא עד מאוד.

יעקב אבינו הלך להביא את הפכים האלו. למה? כי השמן הזה, מאיפה השמן הזה יצא? כשהוא הלך לחרוץ, שם את הראש שלו לישון והאבנים רבו, ובורא עולם חיבר את כל האבנים. בביקור הוא מוצא אבן אחת. מה כתוב? "ויצק עליה שמן".
מאיפה השמן הזה יצא? הרי לא היה לו שמן, הוא היה עני מרוד, אליפז לקח לו כל מה שיש. אז מאיפה השמן הזה? אומר הש"ך שזה היה כדרך נס.

אחרי שיצק עליה שמן, הרים את הכד, השמן התמלא שוב, כל הבקבוק התמלא. אמר יעקב אבינו: "זה שמן מיוחד, את זה אני רוצה לשמור". וזה מה שיעקב אבינו חזר להביא את השמן הזה.

זה לא פך שמן סתם של 20 שקל לליטר, לא. זה אותו פך שמן שהוא יצק עליו על האבן הזאת.

והפך הזה, כותב הש"ך, חי וקיים לעד. בשמן הזה נמשחו המשכן וכליו. בשמן הזה משחו את אהרון ובניו. בשמן הזה משחו את דוד המלך ואת שלמה למלוך על ישראל. בשמן הזה עשה אליהו הנביא נס עם הצרפית. ובשמן הזה עשה אלישע עם אשת עובדיה את הנס. וזה השמן שנמצא חתום בחותמו של כהן גדול ונעשה בו נס חנוכה. והשמן הזה חי וקיים לעד, ובו ימשח מלך המשיח.

אנחנו רואים את השמן הזה. יעקב אבינו אומר לך: "מכאן שצדיקים חביב עליהם ממונם יותר מגופם". למה? כי אני בממון שלי, אתה יודע מה אני יכול לעשות? אתה יודע איזה פעולות הבן אדם יכול לעשות על ידי הממון שלו? יכול לעשות דברים שאתה לא מאמין שאפשר לבצע אותם.

לכן הצדיקים הממון היה חביב להם. לא שהם מתו על הכסף. כשאתה רוצה ללכת לקבל צדקה, למי אתה הולך? לצדיקים. כי הם יתנו לך, הכי הרבה יתנו לך. כן, כי הם יודעים כמה אפשר לפעול על ידי הממון.

ועל ידי הממון שבן אדם פועל, הוא לא יודע את ההשלכות אחר כך, כמו יעקב אבינו. מזה יצא לנו חנוכה. מהשמן הזה יצא לנו נס חנוכה, דורות על גבי דורות. מאותו שמן שיעקב אבינו הלך להביא אותו.

סיפור החזון איש וחצי הלירה

החזון איש היה הולך פעם בשנה לים התיכון. הוא היה אומר שמי שהולך בקיץ לים התיכון זה חיסון לשפעת לחורף. ככה היה, והיה הולך ויושב שמה על הים, רק את הרגליים שלו היה מרטיב בים.

כשהוא נכנס, אמר לו השומר: "תשמע, יש שני כרטיסים. יש כרטיס שעולה לירה – זה ספסל פלוס גגון. יש בחצי לירה – זה ספסל, ללא גגון".

אומר לו החזון איש: "את החצי לירה".

הרב גריינמן שהלך עם החזון איש אמר לו: "הרב, אנחנו פעם בשנה הולכים לים, לא הולכים כל יום. אני לא מביין, חצי לירה פעם בשנה? חס, השמש על הראש שלך. מה, לא חבל? עוד חצי לירה, וגמרנו".

אומר לו החזון איש: "מה, אתה מזלזל בחצי לירה? אני, חצי לירה נותן לאברך.

האברך קונה בזה לחם שלם. בלחם הזה הוא אוכל, ואשתו והילדים אוכלים. כשהוא אוכל הוא הולך לכולל, לומד ארבע שעות. אז מהחצי לירה שנתתי לו יש פה ארבע שעות של לימוד תורה. יש פה שלום בית שאשתו שבעה והילדים שבעים, והילדים הולכים לתלמוד תורה שבעים.

אתה.. רואה חצי לירה, אני רואה פה אברך שלומד ארבע שעות. אני רואה שלום בית. אני רואה ילדים בתוך התלמוד תורה משחקים. זה מה שאני רואה".

זה "שצדיקים חביב עליהם ממונם יותר מגופם", הם ידעו מה אפשר לפעול. ומה ההשלכות שבן אדם עושה מאיזה פעולה אחת.

סיפור הרב אליהו כהן – 20 שנות חיים

שנה שעברה תשפ"ה נפטר הרב אליהו כהן זצ"ל בגיל 90. הוא היה דיין אצל הרב מחפור בבית הדין.

לפני שהוא נפטר הוא סיפר: כשהוא היה בגיל 70, הוא חלה חולי גדול מאוד ועמד על שערי מוות. הוא סיפר: הוא היה למעלה בשמיים, מוות קליני. ככה הוא סיפר.

אמרו לו בשמים: "נגזר לך 70 שנה לחיות. החיים נגמרו, זהו. אבל אם תספר לנו איזה מעשה גדול שעשית, אנחנו ניתן לך אריכות ימים ושנים".

אמר להם ר' אליהו: "אני הייתי 45 שנה ר"מ בשיבת אוהל משה. עבדתי בלי שעות, הייתי עובד יום ולילה, לוקח תלמידים מבתים הרוסים, מרים אותם. מהם יצאו רבנים, דיינים, תלמידי חכמים, אברכים, אנשים טובים. 45 שנה אני משקיע בתלמידים".

אמרו לו: "רבי אליהו, השכר גדול עד אין ספור על מה שעשית. אבל אנחנו צריכים מעשה מושלם. קיבלת על זה כבוד. היה במסיבת חנוכה אמרו 'בכבוד הר"מ החשוב הרב אליהו כהן? אה, קיבלת כבוד על זה. נחמד, אבל אה, זה לא מעשה מושלם. ספר לנו מעשה מושלם שעשית".

אמר להם ר' אליהו: "כן, יש לי מעשה מושלם. אני מגיל 10 עד היום, 60 שנה, לא פספסתי פעם אחת תפילה בנץ. אתם יודעים מה זה? לא פספסתי פעם אחת תפילה בנץ. שמחות, חגים, היו הילדים התחננו, חזרנו מאוחר – שום דבר, נץ זה נץ".

אמרו לו: "אתה צודק, מעשה גדול. אבל לא מושלם. למה? כי בשכונה הכירו אותך שאתה קם בנץ. ובני הבית כולם אחרי איזה שמחה משפחתית, כולם אמרו לך: 'אבא, איך קמת? אבא, איך יכול להיות? אתה ישנת בשעה ארבע, איך קמת בחמש?' קיבלת על זה כבוד. מעשה גדול, אבל לא מעשה מושלם".

חשב ר' אליהו: "מה, מה אני כבר יכול להגיד לבית הדין? כל מה שאני אומר הלך לאיבוד".

"אמרתי להם: כל יום שיש, אני והרב עזריאל כהן, היינו מכספנו הפרטי קונים אוכל, הולכים לבתים שאנחנו יודעים שאין להם מה לאכול. שמים את השקית, דופקים בדלת והולכים. אף אחד לא ידע. זה היה באמת צדקה, באמת בלי שאף אחד ידע".

אמרו לו: אליהו: "אתה צודק, אף אחד לא ידע מזה. אבל הרב עזריאל החזיק לך טובה, וגם אתה החזקת טובה לרב עזריאל. אז זה לא מעשה מושלם".

אמר: "אין לי מה להגיד. כל מה שאני אומר, אמרו לי 'בסדר, מעשה גדול, לא מושלם'. מה אני אגיד להם?"

אמר להם: "אה, אתם יודעים מה? יאללה, יש לי עוד סיפור: יום שיש, זהו, נגמר הכל, התלבשתי לכבוד שבת, אני יוצא לבית כנסת להתפלל מנחה. אני עובר ברחוב עזרא בבני ברק. אני שומע מאיזה קומה שניה בכיות של כמה ילדים. אמרתי לעצמי: 'וואי וואי, בטח ההורים, ערב שבת, שיא העצבים, בטח קרעו אותם מכות. כולם בוכים פה עכשיו'. אמרתי: 'וואי וואי, מה עשו להם ההורים האלו?'

אני הולך. פתאום אני מרגיש משהו בלב אומר לי: 'רבי אליהו, אתה שומע? משפחה, ילדים בוכים, ואתה הולך? אתה לא משגיח עליהם? מה אתה, נורמלי? תחזור, תבדוק מה קורה'.

חזרתי בחזרה, עליתי קומה שניה, אני דופק. אף אחד לא פותח לי. אני שומע בכיות, דופק, דופק. עד שאחד הילדים פתח לי את הדלת.

כל הילדים בוכים, בית מבולגן. אני שואל את אחד הילדים מה קרה, הילד אמר לי: 'אבא ואמא רבו. אבל מה זה רבו? רבו כמו שצריך. ואמא נמאס לה מהמריבות, והיא ברחה מהבית. אבא אמר אני אלך לחפש את אמא. אין לנו לא אבא לא אמא, והתחלנו לבכות'.

הרב אליהו מסתכל בשעון – עוד 20 דקות שקיעה. אומר: 'אין הרבה זמן למשחקים'.

אני ישר אמרתי לילדים: 'תורידו את כל המוצקה שיש על השולחן! מיד רצתי, נכנסתי למטבח, שמתתי את הפלטה, שעון שבת. נכנסתי, סידרתי, שמתתי את

מאצלכם? אנחנו, כל כנסייה זה בית תמחוי. מכינים אוכל לעניים, שופכים להם אוכל, ודואגים לכל מיני מדינות שאין להם, דואגים למסכנים. מה אתה מדבר? אצלכם ביהדות מה עושים?"

אומר לו הבן אדם: "אתה צודק. אבל אצלכם אין 'יוסל'ה קמזן קדוש'. אצלכם אין את זה. אם אתם עושים איזה מצווה, אתם דואגים לפרסם אותה בכל מקום. אבל לעשות מצווה בלי פרסומת? אין אצלכם. זה רק אצל היהדות".

שואל אותו ראש הכומרים: "תגיד לי, מה זה 'יוסל'ה קמזן קדוש?"

"אני אספר לך: היה איזה יהודי אחד באיזה עיירה, קראו לו 'יוסל'ה. מיליונר גדול, לא תרם 10 אגורות לצדקה. 'ויברך דוד' לא שם אפילו 10 אגורות. מצד שני, רב העיר פתח 20 מקומות של חסד. וכוללים, ובתי חולים, ובתי תמחוי, משהו משהו. כולם בירכו את הרב, ובתוך כדי דיבור מקללים את 'יוסל'ה הזה. ככה היה. וכמה שאנשים ניסו לדבר איתו על ליבו, אולי תתרום משהו, תעשה - לא מוכן לשמוע. בסוף 'יוסל'ה הזה הגיע זמנו, נפטר. הרב הכריז במודעות שכולם צריכים להגיע להלוויה. כשאני אומר כולם - כולם, גם תינוקות, כל העיר צריכה לצאת להלוויה של 'יוסל'ה".

אנשים לא הבינו: מה? איזה הלוויה? מי 'יוסל'ה הזה? אסור שיהיה לו מניין אפילו! טוב, הגיעו להלוויה. ואז הרב מספיד.

הרב אומר: 'תדעו לכם, 'יוסל'ה הזה, כל מה שראיתם - כל הכוללים שיש זה 'יוסל'ה מימן את הכל. ראיתם את בתי התמחוי, את האוכל, בתי חולים, כל מה שהיה - זה הכל 'יוסל'ה תרם את הכל. הוא לא רצה שיעשו לו פרסומת על המצוות שהוא עשה".

אומר לו הרב של אנגליה: "אצלכם אין כזה, אין כאלו אנשים".

ראש הכומרים התחיל לבכות. "מה אתה בוכה?" אמר הכומר: "אני יהודי משומד. אמא שלי כל הזמן הייתה אומרת לי שהיא הנכדה של 'יוסל'ה קמזן קדוש, ואני נין שלו. אני כל הזמן בלב שלי אומרים לי 'תחזור ליהדות'. ולא, אני לא יכול, אתה יודע, עם המעמד שלי זה לא מתאים לי כבר. כשסיפרת לי שביהדות יש 'יוסל'ה קמזן קדוש - אמרתי, אני חוזר".

ובסוף חזר בתשובה. עלה לארץ ישראל, עזב את הכל וחזר בתשובה.

אתה עושה איזה מעשה ואתה אומר לעצמך: "תשמע, מה יצא מהמעשים האלו? הנין שלך - ראש הכומרים של כל אירופה!", אל תדאג, אל תדאג. שום מעשה טוב לא נאבד.

אה, אתה רודף על הפכים? נו, מה יצא מהפכים האלו? יצא לך חנוכה. מה זה "מה יצא"? עולמות יוצאים מזה!

לכן כל בן אדם - תעשה מצוות, אתה לא יודע מה אפשר להרוויח מכל מצווה שבו אדם עושה.

כיבוד הורים והארכת ימים

סיפרה איזו משפחה מאופקים: "כשאמא שלנו נהייתה אישה סיעודית. הלכנו לרבי יוסף גרשונוביץ': רבי, מה נעשה עם אמא? נכניס אותה הביתה אלינו ואנחנו נטפל בה? או שאנחנו ניקח אותה לבית אבות?"

אמר לנו הרב: "לא, תכניסו אותה הביתה. שהילדים יראו איך אתם מקיימים מצוות כיבוד אב ואם. ואני מבטיח לכם שתזכו לחתן את כל הילדים בכבוד גדול ובלב שמח".

באמת ככה היה. הכנסנו את אמא הביתה וטיפלנו בה עד שנפטרה.

אחד הילדים שלהם מספר: "לאחר כמה זמן אמא שלנו, זו שטיפלה בסבתא - חלתה מאוד. אנחנו עשרה ילדים בבית, ובחנותה של הבן השישי הרופאים כבר הודיעו לנו: 'שמאחר מאוד. ונשאר לאמא שלושה חודשים לחיות, זהו'.

הלכנו כל האחים לציון של הרב יוסף גרשונוביץ'. אמרנו לו: 'רבי, אתה הבטחת לאמא שאם היא תכניס את סבתא הביתה ותטפל בה, היא תזכה לחתן את כל הילדים בכבוד. איפה ההבטחה שלך? הרופאים כבר התייאשו מאמא?'

ובאמת כדרך נס, עבר איזה חודש ופתאום אמא אומרת שהיא מרגישה יותר טוב. עוד תקופה, המחלה נעלמה. ואמא זכתה לחתן את כל הילדים בכבוד ובשמחה. אחרי שנגמר השבע ברכות של הילד האחרון, פתאום אמא הרגישה לא הכי טוב. לאט לאט המצב הידרדר והמצב נגמר, נפטרה האמא".

בן אדם עושה איזה מצווה והוא חושב לעצמו: "תשמע, אני משקיע, אבל מה אני מקבל כתמורה?" אתה מקבל המון. אתה מקבל את המצווה עצמה ואתה מקבל המון תמורה שאתה לא מודע לזה. כל מצווה שאתה עושה יש לה השלכות, לפעמים גם אחרי 2000 שנה.

אתה לא יודע איזה מצוות עומדות לכן אדם. מצוות שנראה לך שאף אחד לא ראה אותם, אף אחד לא ידע מהם - אלו המצוות שנותנים עוד 20 שנה לחיות.

והשם יעזרונו על דבר כבוד שמו, אמן ואמן.

הסירים, מה שהיה מוכן שמת, סידרתי. הדלקתי נרות שבת. אמרתי: 'מה שיש לפני השקיעה נעשה הכל, דברים אחרים נעשה אחר כך'. סידרתי את הכל.

אחרי שסידרתי, הילדים נרגעו. שמנו מפה על השולחן, הכל היה מסודר כמו שצריך. אחרי שהכל מוכן, אני מתחיל לראות - אנשים כבר יוצאים מבית כנסת, מערבית כבר יוצאים מהבית כנסת, חוזרים הביתה. אמרתי: 'בטח עכשיו הזוג האלו יחזרו, יראו אותי, איך הם יתיבישו! הרב אליהו כהן תפס אותנו על חם. לא נעים'.

עמדתי מאחורי הדלת. ככה אני עומד שמה. איך שאני שומע דפיקות בדלת, ההורים נכנסו. איך שנכנסו ההורים, ישר אני יצאתי החוצה".

אמרו לו בשמיים: "רבי אליהו, זה מעשה מושלם. ובזכות זה אתה תזכה לעוד עשרים שנה לחיות. כיוון שאף אחד לא יודע מהסיפור הזה".

אומר ר' אליהו: "באמת, לאחר שיצאתי משם, הלכתי לתפילת ערבית ביחידות. חזרתי הביתה, לא ספרתי לאף אחד כלום. לא לאשתי, לאף אחד. ועל זה אמרו לי: 'מעשה מושלם, אתה תזכה ל-20 שנה של חיים'".

והוא זכה. אחרי שכבר נגמר התקציב, התקציב שלו היה 70 שנה - נפטר בגיל 90.

הלקה - המעשים הנסתרים

כל אחד מאיתנו יש לו את המעשים הפרטיים שלו שאף אחד לא רואה אותם. אם זכית לעשות איזה מצווה שאף אחד לא רואה אותה, תעלים אותה גם מעצמך. תעלים אותה. אל תספר לשום בן אדם.

אתה לא יודע - 60 שנה בנין, מישוה פה יכול לעמוד בזה? 60 שנה בנין, לא פספס פעם אחת? זה לא מושלם עדיין, זה לא מושלם. אבל מעשה אחד שבו אדם עושה כשאף אחד לא יודע - מושלם. לפעמים זה 20 שנה של חיים.

לכן יעקב אבינו אומר: "אתה רואה את הפכים הקטנים? אני רואה את ההשלכות בלי סוף".

הרמב"ם - מצווה אחת לשמה

ולכן כותב הרמב"ם, הזכרנו את הרמב"ם הזה עשרות פעמים. סוף מסכת מכות בפירושו המשני.

מעיקרי האמונה כותב הרמב"ם: שיעשה אדם מצווה אחת לשמה, פעם אחת בחיים שלו יעשה מצווה - זכה בה לחיי עולם הבא.

וממה שיוורה על העיקר הזה, אומר הרמב"ם: "ומי אמר לך שמה שאני אומר זה נכון?"

אומר הרמב"ם: ממה ששאל רבי חנינא בן תרדיון את רבי יוסי בן קיסמא: "מה אני לחיי עולם הבא?" אמר לו רבי יוסי בן קיסמא: "כלום מעשה בא לידך? מה אתה חושב שעולם הבא זוכים ככה? תביא איזה מעשה".

אמר לו: "כן, יום אחד התחלפו לי מעות של פורים במעותיי ונתתי הכל לצדקה". מה אמר לו רבי יוסי בן קיסמא? "יהי רצון שמחלקך יהיה חלקי ומגורלך יהיה גורלי".

מה, אתה לא רואה אותו שהוא מקהיל קהילות ברבים, מוסר את נפשו. זה לא היה מקהיל קהילות ברבים רק כשיש קיצוצים - אז, מי שלימד תורה הרגו אותו, שרפו אותו אחר כך גם כן. והוא ממשיך ללמד תורה, מוסר את נפשו, מת על התורה. זה לא מעשה מושלם עדיין. לא. מעשה גדול, לא מושלם.

אבל הוא היה גבאי צדקה. אף אחד לא דמיין לעצמו שכשהוא נתן לעני 100 שקלים, בתוך ה-100 שקלים יש את ה-20 שקלים שלו פרטיים. כולם דמיינו: "אתה גבאי צדקה, אספת כסף מהקופת צדקה, חילקת לעניים". אף אחד לא דמיין ש-20 שקלים זה של מי? שלו. אה, זה שלך פרטי? זה מצווה אישית שלך, שלך. זכה בה לחיי עולם הבא.

לכן בן אדם צריך לדעת - מצוות שאתה עושה הם כאלו יקרות. תראה את ההשלכות. מאותם פכים של יעקב אבינו - מזה יצא לנו חנוכה.

סיפור הרב של אנגליה ו'יוסל'ה קמזן הקדוש

סיפר הרב של אנגליה: יום אחד קיבלתי טלפון מאנשי הדתות. הם רוצים לעשות מפגש בין כל הדתות - האיסלאם, הנצרות ושל היהדות. מהנצרות הביאו את ראש הכומרים של כל אירופה. ומהיהדות הם בחרו ברב של אנגליה. ומהאיסלאם לא יודע את מי הביאו.

קיצור, הם ביקשו אם הוא יכול לבוא למפגש הזה. הוא התקשר לרב שך, שאל אותו האם ללכת לכזה מפגש או לא. אמר לו הרב שך: "תלך למפגש הזה".

הוא הגיע לשמה. קיצור, כל דת מספרת מה מיוחד בדת שלה. כשהגיע התור שלו, שאלו אותו: "מה מיוחד בדת של היהדות?" הרב חשב לעצמו: "מה אני אספר לגויים? שיש תורה? שיש קדושה? מה הם מבינים?"

אמר להם: תדעו לכם, יהודים - הדת של היהדות מלאה בחסד. לא תמצאו בשום מקום ארגוני חסד כמו אצל היהודים. כל אחד דואג לעזור לשני, לאהוב את השני. זה מגיע רק מהיהדות. בשום דת לא תמצא כזה עזרה כמו אצל היהדות".

אחרי שהוא סיים, ראש הכומרים אומר לו: "מה אתה מדבר? אצלנו פי 10